

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 318 81 88
Telex 32374 KYDER

-Aan:
Zie verzendlijst.

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/3885	8 augustus 1991
Onderwerp			
Joegoslavië: recente ontwikkelingen (nr 32/91)			

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het/ Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

— / Kolonel der Cavalerie

Bijlagen	Bezoekadres	Doorkiesnummer
één	Kalvermarkt 28	070 - 318 6634
	's-Gravenhage	

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/3885, d.d. 8 augustus 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
32/91

(Afgesloten: 081200 A AUG 1991)

Federale overheden/Kroatië

De woensdagmorgen om 06.00 uur door het volledige federale presidium afgekondigde wapenstilstand is binnen enkele uren geschonden. Kroatische autoriteiten beschuldigden woensdag Servische strijders onder andere van het uitvoeren van mortierbeschietingen in een dorp nabij Zagreb. De federale reguliere strijdkrachten (JNA) werden er van beschuldigd steun aan de Servische milities te verlenen. Naar aanleiding van de (eenzijdige) bestandsschending verklaarde een woordvoerder van het Kroatische ministerie van Binnenlandse Zaken dat vergeldingsacties van de Kroatische (para)militaire milities (KNG) niet moeten worden uitgesloten.

Tot dusver blijft het echter over het algemeen rustig in de conflictzones. Dit is tamelijk verrassend aangezien de gewapende Servische en Kroatische eenheden zich, ondanks de bepaling van het bestand, nog steeds niet uit elkaars schootsveld hebben teruggetrokken. De collectieve federale opdracht tot terugtrekking geldt niet voor het JNA. Aangezien de Servische strijdgroepen zich niet geheel van de fronten wensen terug te trekken én omdat er in zijn algemeenheid geen mogelijkheid bestaat een doeltreffende troepen-scheiding te bereiken in de etnisch gemengde gebieden, blijft het bestand uiterst wankel. Een bedreiging voor het bestand vormt ook de Kroatische eis dat de "Servische aanvallers" worden veroordeeld.

De Kroatische leiding stelt overigens dat de Serviërs van de gevechtspauze gebruik maken om zich voor te bereiden op een grote militaire actie. De Kroatische minister van Defensie Separovic heeft verklaard dat enkele duizenden Servische vrijwilligers in het gebied Krajina (ten zuiden van Zagreb) zich voorbereiden op een aanval op de plaatsen Petrinja en Sisak. Doordat delen van het JNA de Servische strijders steunen, zal het KNG volgens Separovic geen afdoende weerstand kunnen bieden. Separovic gaf verder aan dat Kroatië in de tang wordt genomen indien een dergelijke aanval wordt uitgevoerd in combinatie met een offensief tegen Kroatië door zich uit Slovenië terugtrekkende JNA-eenheden. Door delen van Kroatië verplaatsen zich op dit moment JNA-colonnes, vermoedelijk afkomstig uit Slovenië met bestemming Bosnië-Herzegovina en/of Servië. De colonnes worden deels begeleid door gevechtsvliegtuigen of bewapende heli's.

Internationaal beraad

De (kortstondige) schending van het bestand viel woensdag samen met het falen van de WEU om een beslissing te nemen over maatregelen ter ondersteuning van het bestand. De ambassadeurs van de WEU kwamen woensdag op verzoek van de EG in spoedzitting in Londen bijeen. De WEU-lidstaten kwamen

niet verder dan een bekendmaking, waarin werd gemeld dat men blijft nadenken "over mogelijke concrete bijdragen" aan het behoud van het bestand. Over het Franse voorstel om een WEU-waarnemersmissie, aangevuld met vertegenwoordigers uit Zweden, Canada, Polen, Tsjechoslowakije, naar Kroatië te sturen om op het bestand toe te zien, is (nog) niets naders bekendgemaakt. Het is een gegeven dat Groot-Brittannië - min of meer als tegenstrever van Frankrijk - een terughoudend standpunt inneemt ten aanzien van een meer uitgebreide Europese waarnemersmacht voor Joegoslavië.

Intussen is de EG aan het bezien welke financiële en economische maatregelen de EG kan nemen tegen "onwillige" Joegoslavische deelrepublieken die weigeren zich aan het huidige bestand te houden. Tegelijkertijd wordt nagegaan welke economische maatregelen er getroffen kunnen worden in het voordeel van de deelrepublieken die meewerken aan het instandhouden van het staakt-het-vuren. Volgens de EG-ministers van Buitenlandse Zaken zouden Slovenië en Kroatië moeten worden uitgezonderd van het recente besluit om de aan Joegoslavië toegezegde financiële hulp van ongeveer twee miljard gulden te bevriezen.

De leden van de CVSE komen donderdag/vandaag in Praag bijeen om de crisis in Joegoslavië te bespreken. De bijeenkomst is bedoeld om de internationale druk op de Joegoslavische leiders te vergroten een permanent bestand te bewerkstelligen.

Macedonië, referendum

Het parlement van de deelrepubliek Macedonië heeft woensdag besloten op 8 september a.s. een referendum te houden over de vraag of Macedonië een onafhankelijke staat moet worden, die zich het recht voorbehoudt toe te treden tot een federatie van soevereine staten met de naam "Joegoslavië". De Macedonische president Gligorov, een tegenstander van de Servische, zo aangeduide "expansionistische" politiek, verklaarde dat het besluit van het parlement de "beste weg naar soevereiniteit en onafhankelijkheid is".

Conclusie/voorzicht

Het huidige bestand is uiterst fragiel, maar hoe langer het stand houdt des te meer kans er bestaat op een meer permanente wapenstilstand en mogelijk constructief overleg. Van belang hierbij is de uitkomst van de op dit moment plaatsvindende CVSE-vergadering. Naar verwachting zal de CVSE de EG-opstelling ten aanzien van de Joegoslavische partijen in grote lijnen onderschrijven. Vooral als het gaat om de signaalwerking van de zgn. "positieve discriminatie", in financieel-economisch opzicht, van de deelrepublieken Kroatië en Slovenië. De optie van het sturen van een Europese vredesmacht lijkt momenteel uitgesloten, aangezien niet alleen het Joegoslavische federale presidium de mogelijkheid afwijst maar ook de Sovjet Unie het voorstel categorisch van de hand wijst. Bovendien stellen de VS en Groot-Brittannië zich in deze zeer terughoudend op. Met name de Sovjet Unie benadrukt dat de Joegoslavische partijen via interne onderhandelingen, tot een compromis zullen moeten komen. Daarbij wordt een internationale vredesmacht in Joegoslavië door het Kremlin als een storende factor beschouwd, die het conflict mogelijks zelfs kan doen escaleren.